

Alom rust rond Fort Vechten. Staatsbosbeheer wil voorkomen dat het bezoekerscentrum in een kermis verandert. FOTO HANS RÖGGEN

Vleermuizen niet gestoord

Fort Vechten komt in teken te staan van recreatie en educatie

UTRECHT/BUNNIK • Fort Vechten wordt niet alleen het nationaal bezoekerscentrum van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Ook vleermuizen vinden er een thuisaven.

MAARTEN VENDERBOSCH

Bij de ingang van het voormalig militaire terrein langs de A12 in Bunnik wordt de oude portierswoning herbouwd. Daarin wordt ook een Nationaal Vleermuizen centrum gevestigd.

Dat is niet zo gek. Vleermuizen zijn dol op oude forten. Ze bieden een prima plek om rustig te overwinteren. „Je hebt niks aan een nationaal vleermuizen centrum, als je niet ook vleermuizen hebt,” zegt projectleider Peter Kuypers namens de provincie Utrecht. Acht gebouwen op het fortterrein blijven daarom onaangeroerd in de verdere planvorming. Zij bieden de donkere, vochtige ruimtes waarin vleermuizen zich graag ophouden.

Koesteren van de vleermuizenpo-

pulatie past naadloos in de visie die eigenaar Staatsbosbeheer heeft op Fort Vechten. „We willen de forten zoveel mogelijk behouden voor de toekomst. Dat doe je niet door ze ongebruikt te laten. We kiezen daarom voor behoud door ontwikkeling. Maar dan wel een gepaste ontwikkeling: aansluitend op de beleving van natuur, landschap en cultuurhistorie. Fort Vechten komt in het teken te staan van recreatie en educatie. Op Fort Rhijnauwen, om een ander voorbeeld te geven, blijft het primair gaan over natuur en stilte.”

Geen kermis dus, op Fort Vechten. Staatsbosbeheer en provincie Utrecht kunnen het niet vaak genoeg beklemtonen.

Zij reageren daarmee op de bezorgdheid die de Vrienden van het Fort Vechten eerder al uitten, namelijk dat het vroegere militaire complex commercieel uitgeknepen zou gaan worden door bedrijven waarvan er minstens eentje een toekan op het kazernedak zou planten.

Maar zover komt het niet, zegt beoogd exploitant Ad Punt. Hij is directeur van opleidingsinstituut Nieuwland. Hij is ook voorzitter van de stichting Werk aan de Linie, de hui-

dige fortbeheerder. Werk aan de Linie regelt al jaren de feesten, partijen en tentoonstellingen op het terrein.

Bij deze stichting zat de schrik er goed in. Men vreesde door het grote geld van het fort geveegd te worden, maar het goede nieuws is dat zij mogen blijven. Punt: „De huidige stichting wordt straks facilitair beheerder. Onder vlag van Nieuwland gaan we daarnaast een evenementenpoot opzetten, plus een horecabedrijf. We jagen geen grote aantallen bezoekers na. Het gaat erom, dat

« Het gaat erom, dat we de kwaliteit van Fort Vechten ten volle benutten.

Ad Punt, beoogd exploitant

we de kwaliteit van Fort Vechten ten volle benutten en dat we het evenwicht met ecologie en natuurbeheer niet uit het oog verliezen.”

Punt denkt straks twintig tot dertig vaste banen te bieden, en gaat op het fort personeel opleiden voor

werk elders in horeca of het groenbeheer.

De Hollandse Waterlinie moest in de negentiende eeuw het economisch hart van Nederland verdedigen tegen aanvallen uit het oosten, door delen van het land kniediep onder water te zetten.

Het was een typisch staaltje van Nederlands ingenieurswerk, vergelijkbaar met de latere Deltawerken. In de forten die langs de linie werden gebouwd, werden de manschappen gelegerd.

Sinds de Tweede Wereldoorlog heeft de linie geen militaire functie meer. Onderdelen verpauperen en dreigen verloren te gaan. Dat willen het Rijk en vijf betrokken provincies voorkomen. Mede om die reden is de linie door minister Plasterk voorgedragen als rijksmonument.

Vlak langs Fort Vechten loopt de Limes, de noordgrens van het oude Romeinse rijk. Ad Punt: „Op het fort gaan we zeker aandacht schenken aan de Romeinen. Niet alleen willen we de oude Linie boven water halen, er zijn ook tal van initiatieven om de Limes zichtbaar maken. Het fort biedt een mooie kans daarop aan te sluiten.”

Gaslek haalt bewoners uit hun woningen

NIEUWEGEIN • Een handvol woningen op de hoek van de Specht en de Tuimelaar is gistermiddag ontrendigd wegens een gaslek.

Het lek ontstond rond twee uur tijdens werk aan de riolering bij een pompstation van de stadverwarming. Daar zou volgens de tekeningen geen gasleiding lopen, zegt

UTRECHT

‘Utrecht extra alert op verkiezingsonrust’

Utrecht was met twee extreem rechtse partijen sowieso al alert op onrust rond de verkiezingen. De waarschuwing van de AIVD voor antifascistische acties tegen extreem rechts is een extra signaal om rekening mee te houden.

Zo reageert burgemeester Wolf-

Gaslek verdrijft
Nieuwegeiners
uit hun woning

» P 18

Houten bord
Kamp Amersfoort
teruggevonden

» P 25

Utrecht

Pronkstuk wordt maquette van verdedigingswerken

Vertegenwoordigers van provincie, Staatsbosbeheer en de beoogd exploitant maken een wandeling over het toekomstig nationaal bezoekerscentrum Hollandse Waterlinie op Fort Vechten. FOTO HANS ROGGEN

Fort Vechten educatief hart van de Waterlinie

UTRECHT/BUNNIK • Het 140 jaar oude Fort Vechten in Bunnik wordt voor miljoenen opgeknapt en met nieuwbouw uitgebreid. Het gaat in 2014 open als nationaal bezoekerscentrum van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

MAARTEN VENDERBOSCH

Het fort wordt daarmee het onbetwiste educatieve hart van de vroegere verdedigingslinie. Dat hebben provincie Utrecht en forteigenaar Staatsbosbeheer bekendgemaakt. Zij presenteren daarbij ook de commerciële partij die gaat zorgdragen door de exploitatie: opleidingscentrum Nieuwland. Directeur Ad Punt is nu al voorzitter van de stichting Werk aan de Linie, de huidige fortbeheerder. „De stichting blijft dus op het fort, maar de activiteiten worden onder nieuwe vlag drastisch uitgebouwd.”

Pronkstuk wordt een 'levensgrote' maquette van de Waterlinie. Om de oorspronkelijke functie van het 85 kilometer lange verdedigingswerk tussen Muiden en de Biesbosch inzichtelijk te maken, kunnen straks delen van deze vijftig meter lange maquette daadwerkelijk onder water worden gezet.

Het nieuwe bezoekerscentrum wordt gebouwd achter de bomvrije kazernes.

Het oude en het nieuwe deel worden met elkaar verbonden. „Het museum wordt hét visitekaartje van de

linie,” zegt H. Boeschoten namens Staatsbosbeheer. „Op Fort Vechten wordt de geschiedenis van dit unieke verdedigingswerk verteld en getoond.”

Net als het rijk, stopt de provincie Utrecht acht miljoen euro in het plan. Provinciebestuurder A. Raven: „Veel geld gaat er ook naar de ontsluiting en de aanleg van fiets- en wandelroutes in de omgeving. Het fort wordt een recreatieve trekpleister op fietsafstand van de stad Utrecht.”

Fort Vechten wordt nu jaarlijks door 50.000 mensen bezocht. Op piekdagen mogen dat er straks niet meer dan de huidige 4000 worden. „We willen absoluut geen kermis. Het fort moet niet een soort Batavia-werf worden,” aldus Boeschoten.

PAGINA 17:
Vleermuizen niet gestoord

Nieuwe exploitant Fort Vechten bekend

Werk aan de Linie kan blijven

REGIO - De toekomst van Stichting Werk aan de Linie was enige tijd ongewis. Maandag is duidelijk geworden dat Nieuwland, de organisatie die boven de huidige exploitant staat, de aanbesteding voor Fort Vechten heeft gewonnen. Gedeputeerde Anneke Raven is verheugd over deze uitkomst: "We zijn blij dat de ervaring blijft. Ook de scholingstrajecten zijn als maatschappelijke functie belangrijk."

Projectleider Peter Kuypers, die moet zorgen dat Nieuwland vanaf 2013 van het Liniecentrum en het fortterrein gebruik kan maken, legt uit dat Nieuwland uit vier gegadigden is geselecteerd. Vooraf waren duidelijke criteria gesteld. Anneke Raven: "Belangrijk is niet alleen het cultureel erfgoed, maar ook het behoud van natuur, dus flora en fauna." Staatsbosbeheer, die eigenaar van het Fort blijft en een pachtovereenkomst met Nieuwland aangaat, wil dat cultuur- en natuurwaarden in stand blijven en worden verbeterd.

Met de keuze voor Nieuwland kunnen de huidige gebruikers van het fort blijven. Werk aan de Linie gaat zorgen voor het beheer, het onderhoud en de organisatie van evenementen. Directeur van Nieuwland Ad Punt: "Zo blijft de opgebouwde goodwill op het fort. En hoeft er niemand te worden ontslagen." Met Podium zal worden samengewerkt op het punt van educatie. Zij hebben de nodige ervaring met bezoekerscentra en ontwikkelden ook het tijdelijke Informatiecentrum Nieuwe Hollandse

Peter Kuypers (projectleider NHW), Ad Punt (directeur Nieuwland), Anneke Raven (gedeputeerde provincie Utrecht) en Harry Boeschoten (Staatsbosbeheer) wandelen over de bomvrije kazerne waar een spectaculair nationaal Liniecentrum zal verschijnen. foto: Kuun Jenniskens

wordt gebouwd, wordt de geschiedenis van de NHW en de Limes met een permanente expositie inzichtelijk gemaakt. Ook het Houtfort en het Kinderfort zullen daar plaatsvinden. En jaarlijks komen er nieuwe evenementen en tentoonstellingen. Met belevingsroutes worden de thema's Fortleven, de Limes, Verdedigen, Natuur en Aanvallen (bijvoorbeeld met een trekpondje van buiten het Fort) verbeeld. In de portierwoning komt een vleermuizenmuseum, waar de leefwijze van vleermuizen wordt uitgelegd. Mogelijk worden de vleermuizen - er wonen 118 vleermuizen op het fort, acht gebouwen blijven voor deze dieren beschikbaar - met camera's gevolgd.

Parkeren en ontsluiten

De huidige parkeerplaatsen verdwijnen. Er komt een nieuw parkeerterrein voor 250 auto's in de weide tussen de Marsdijk, de Achterdijk en de A12. De weg die Fort Vechten gaat ontsluiten is de parallelweg ten zuiden van de A12.

Tijdens de werkzaamheden blijft het Fort gewoon open. De huidige feestzaal krijgt op dit moment een opknappbeurt en is vanaf eind maart weer geopend. Werk aan de Linie had al plannen voor een Wintertuin en ook die zal worden gerealiseerd. Waarschijnlijk komt er tijdens de verbouwing van het Fort een informatiecentrum waarin duidelijk wordt gemaakt wat de plannen precies inhouden en wat er allemaal bij de verbouwing komt kijken. (KJ)

len flink worden uitgebouwd. De omzet moet tot 2,5 miljoen euro worden verduubeld. En het bezoekersaantal moet doorgroeien naar ongeveer 130.000 bezoekers per jaar. Ad Punt heeft hier vertrouwen in: "Het Liniecentrum heeft landelijke uitstraling en uitleg over de Limes (de grens van het Romeinse rijk) wekt internationale belangstelling. In Bunnik komen deze twee unieke gegevens samen."

Liniecentrum

In het nationale Liniecentrum, dat achter de bomvrije kazerne

Waterlinie (NHW).

Zonering

Authenticiteit is een sleutelwoord voor Ad Punt: "Ons gaat het er om het karakter te bewaren. Hier spelen we met de zonering op in. Bepaalde plekken zijn voor bezoekers van het Liniecentrum, een andere zone is voor natuurbeleving. Bij de huidige feestzaal komen de commerciële feest- en vergaderruimtes. Op de rest van het fort laten we de natuur met rust."

De huidige activiteiten zullen